

23.02.2018

POL-2018-3220

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

SMDno-2017-1629

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta (SMDno-2017-1629, 25.1.2018). Poliisihallitus lausuu asiassa seuraavaa:

1 Rahapeliteoiminnan valvontaa koskeva muutosehdotus

1.1 Taustaa

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (rahanpesulaki, 444/2017) tuli voimaan 3.7.2017. Rahanpesulain 7 luvun 1 §:ssä on säädetty rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten noudattamista valvovista viranomaisista. Mainitun pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan Poliisihallitus valvoo lain noudattamista 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön sekä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan ja yhteisön, joka välittää osallistumismaksuja ja ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhtiön tarjoamiin rahapeleihin osalta. Poliisihallituksen rahanpesulain mukainen valvontavelvollisuus ja toimivalta ulottuu siten Veikkaus Oy:öön ja sen asiamiehiin. Rahanpesulaissa ei ole säädetty lainkaan sitä, mikä viranomainen vastaa lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön, eli Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitetun rahapeliyhteisön valvonnasta.

1.2 Luonnos hallituksen esitykseksi

1.2.1 Nykytilan arviointia koskeva kohta

Hallituksen esityksen luonnoksen kappaleessa 1 "*Nykytila*" todetaan valvontaa koskevan alaotsikon alla, että "*Rahapeliyhteisöjen osalta valvonnasta vastaa lain mukaan Poliisihallitus*". Myös myöhemmin samassa kappaleessa puhutaan Poliisihallituksen valvonnan kohteena olevista rahapeliyhteisöistä monikossa. Tällainen esitystapa on virheellinen. Poliisihallituksen valvonnan kohteena on rahanpesulain nojalla vain yksi rahapeliyhteisö, kansallinen rahapeliyhtiö Veikkaus, jolla on valtakunnan alueella yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon. Tämän yhden rahapeliyhteisön lisäksi Polii-

sihallituksen rahanpesulain mukainen valvontavelvollisuus kohdistuu rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajiin ja yhteisöihin, jotka välittävät osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön, eli Veikkaus Oy:n, tarjoamiin rahapeleihin. Näin ollen Poliisihallituksella ei ole mitään yleistä, useisiin rahapelien toimeenpanijoihin kohdistuvaa rahanpesulain noudattamisen valvontavelvollisuutta valtakunnan alueella, vaikka nyt lausuttavana olevan hallituksen esityksen sanamuodoista voi saada sen käsityksen. Poliisihallituksen rahanpesulain mukainen valvontavelvollisuus on nimenomaisesti sidottu arpajaislain (ArpL) 11 §:ssä tarkoitetun rahapeliyhtiön, eli Veikkaus Oy:n ja sen asiamiesten, valvontaan.

Ahvenanmaan maakunnan alueella on täysin eri lähtökohdat rahapelien toimeenpanolle kuin valtakunnan alueella. Vaikka Poliisihallitus on valtakunnan alueella monopoliasemassa rahapelejä toimeenpanevaa Veikkaus Oy:tä valvova taho sekä arpajaislain että rahanpesulain nojalla ja nyt lausuttavana olevan hallituksen esityksen luonnoksen tavoitteena on luoda rahapelitoimintaa koskeva rahanpesulain mukainen valvontavelvoite Ahvenanmaalla toimivien rahapeliyhteisöjen ja niiden asiamiesten osalta, on virheellinen oletus, että rahapelien toimeenpano ja toimeenpanon valvonta olisivat valtakunnan ja Ahvenanmaan alueella niin samankaltaisia, että Poliisihallitus olisi valtakunnan alueella toimeenpantavan, Veikkaus Oy:n harjoittaman rahapelitoiminnan valvonnan perusteella oikea taho valvomaan rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattamista myös Ahvenanmaalla toimivien rahapeliyhteisöjen ja niiden asiamiesten osalta. Ahvenanmaan maakunnassa rahapelien toimeenpanoa valvova viranomainen on Lotteriinspektionen.

Valtakunnan alueella noudatettava rahapelijärjestelmä poikkeaa täysin siitä rahapelijärjestelmästä, joka Ahvenanmaalla on käytössä. Valtakunnan alueella Veikkaus Oy:llä on arpajaislain nojalla yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon. Sen sijaan Ahvenanmaalla on käytössä lisenssijärjestelmä. Hallituksen esityksen luonnoksen kappaleessa "Nykytila" alaotsikon "Valvonta" alla esitetty toteamus "Ahvenanmaalla rahapelien toimeenpanosta vastaava rahapeliyhteisö on PAF" onkin puutteellinen ja virheellinen. PAF toimeenpanee rahapelejä Ahvenanmaalla, mutta ei suinkaan ole ainoa rahapelien toimeenpanija maakunnan alueella. Poliisihallituksen tietojen mukaan Ahvenanmaan maakunnan hallitus on myöntänyt lisenssin rahapelien toimeenpanoon maakunnan alueella ainakin ruotsalaiselle ATG:lle. Nyt lausuttavana olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi ei käy ilmi, kohdistuuko rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen "Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitetun rahapeliyhteisön" valvonta myös muihin Ahvenanmaalla toimiviin rahapeliyhteisöihin, kuin PAF:iin. Poliisihallituksen käsityksen mukaan tämä lienee väistämätöntä, koska rahanpesulainsäädännön ja sen mukaisten velvoitteiden lienee oltava samat kaikkien Suomessa (valtakunta sekä maakunta) laillisesti toimivien rahapeliyhteisöjen osalta.

Asiassa on erittäin huomionarvoista, että Ahvenanmaan lisäksi PAF harjoittaa Poliisihallituksen tietojen mukaan rahapelien toimeenpanoa myös muualla kuin Ahvenanmaalla, kuten esimerkiksi Espanjassa ja Gibraltarilla. Luonnoksesta hallituksen esitykseksi ei käy ilmi, tarkoitetaanko Poliisihallituksen velvollisuus valvoa rahanpesulain ja sen nojalla annettujen sään-

nösten ja määräysten noudattamista ulottaa myös siihen rahapelitoimintaan, jota PAF harjoittaa muiden jurisdiktioiden kuin Ahvenanmaan maakunnan alueella. EU-tasollakin on ollut epäselvyyttä ja keskusteluja siitä, kuinka valvova viranomainen määräytyy (lisenssin myöntäjävaltio vai peliyhtiön sijaintivaltio). Poliisihallituksen käsityksen mukaan ratkaisevaa on lisenssin myöntäjävaltio.

Velvollisuuksien ja vastuiden määräytymisen selkeyden vuoksi hallituksen esityksessä tulisi kuitenkin määritellä tarkemmin, mitä kaikkia toimijoita rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisella toimijalla tarkoitetaan. Lisäksi hallituksen esityksessä tulisi määritellä se, ulottuuko valvontavelvollisuus vain mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen rahapelien toimeenpanijan Ahvenanmaan maakunnassa suorittamiin toimiin vai ulotetaan valvontavelvollisuus koskemaan myös sitä rahapelitoimintaa, jota Ahvenanmaalle sijoittunut rahapelien toimeenpanija toimeenpanee jonkin toisen jurisdiktioalueella.

Rahanpesulain noudattamisen valvonnan lähtökohta on rahanpesulain 2 luvun 2 §:n mukainen valvojakohtainen riskiarvio ja siinä tunnistettujen valvonnan piiriin kuuluvien ilmoitusvelvollisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien syvälinen ymmärtäminen.

Rahapelitoiminnan valvonta perustuu aina valittuun rahapelijärjestelmään ja sen tiukkaan ja kokonaisvaltaiseen valvontaan EU:n oikeuttamisperusteet huomioon ottaen. Poliisihallitus valvoo Veikkauksen rahapelien toimeenpanoa uusien pelien kehittämisvaiheesta lähtien. Rahapelitoiminnan valvonta on hyvin laaja-alainen kokonaisuus: rahapelitoimintaa valvotaan valtakunnan arpajaislain mukaan arpajaisiin osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi sekä arpajaisista aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen vähentämiseksi. Valvonnan lähtökohtana on arpajaislainsäädäntö, mutta sovellettaviksi tulevat myös lukuisat muut valtakunnassa voimassa olevat lait ja asetukset. Veikkaus Oy:öön kohdistuva rahanpesulain noudattamisen valvonta perustuu syväliniseen, valtakunnan rahapelijärjestelmän ja Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan kokonaisvaltaiseen tuntemiseen sekä niihin sisältyvien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien ymmärtämiseen. Sen sijaan koko arpajaisia Ahvenanmaalla koskeva lainsäädäntö, sen tulkintakäytäntö sekä rahapelien toimeenpanoympäristö muutoinkin on Poliisihallitukselle tuntematon.

1.2.2 Ehdotetut muutokset

Hallituksen esityksen luonnoksen kappaleessa 2 "*Ehdotetut muutokset*" todetaan, että lainmuutoksessa olisi kyse 7 luvun 1 §:n *selventämisestä* ja että muutokset olisivat luonteeltaan *teknisiä*. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kysymys ei ole asiointilan selventämisestä eikä muutoksen luonne ole vain tekninen.

Muutos, jonka mukaan Poliisihallitus olisi vastuussa rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonnasta myös rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen rahapeliyhitei-

sön sekä elinkeinonharjoittajan ja yhteisön, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin osalta, on asiallisesti todella merkittävä uusi tehtävä ja muutos vallitsevaan tilanteeseen nähden. Voimassaolevassa rahanpesulaissa Poliisihallitusta, tai mitään muutakaan viranomasta, ei ole osoitettu valvomaan edellä mainittujen toimijoiden toimintaa rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattamisen osalta. Voimassaolevaa rahanpesulakia edeltäneen lain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä (503/2008) 31 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan hallitus valvoi rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitettua rahapelejä toimeenpanevan yhteisön sekä elinkeinonharjoittajan ja yhteisön, joka välittää Ahvenanmaan maakunnassa rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja maksuja osalta. Poliisihallituksella ei ole koskaan ollut toimivaltaa eikä velvollisuutta valvoa rahanpesulain noudattamista Ahvenanmaalla toimeenpantavan rahapelitoiminnan osalta.

Hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyn uuden tehtävän suuruutta arvioitaessa on huomioitava se, että koko rahapelien toimeenpanoympäristö arpajaisten toimeenpanoa säätelevästä lainsäädännöstä lähtien on Ahvenanmaalla täysin erilainen kuin valtakunnan alueella. Lisäksi on otettava huomioon se edellä esitetty seikka, että rahapelejä Ahvenanmaalla lissenssin nojalla toimeenpanevia toimijoita on useita. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan nämä kaikki toimijat siirtyisivät Poliisihallituksen valvontavelvollisuuden piiriin. Näiden kaikkien lissenssinhaltijoiden lisäksi Poliisihallituksen valvontavelvollisuuden piiriin siirtyisivät myös kaikkien näiden lissenssinhaltijoiden asiamiehet.

Edellä esitetyistä seikoista johtuen hallituksen esityksen luonnoksessa esitetty lainmuutos ei ole luonteeltaan tekninen, vaan se tarkoittaisi merkittävää muutosta vallitsevaan asiintilaan nähden. Valvonnan tehokas toteuttaminen edellyttää syvällistä perehtymistä mm. Ahvenanmaan rahapelijärjestelmään, sitä koskevaan lainsäädäntöön, lissenssien ehtoihin, lissenssinhaltijoiden rahapelitoimintaan ja asiakkaan tuntemista koskeviin käytäntöihin ja asiamiesten kanssa tehtyihin sopimuksiin. Valtakunnan viranomaisen, jolle säädetään velvollisuus valvoa toimintaa hallituksen esityksen luonnoksen mukaisesti, tulisi analysoida kaikki tämä tieto ja laatia sen perusteella rahanpesulain 2 luvun 2 §:n mukainen valvojakohtainen riskiarvio rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen toimijoiden harjoittamaan rahapelitoimintaan liittyvistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä.

Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan rahapelijärjestelmien merkittävistä eroista johtuen Poliisihallituksella ei nykyisellään ole edellytyksiä valvoa rahanpesulain noudattamista rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön sekä elinkeinonharjoittajan ja yhteisön, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin osalta. Poliisihallitus toteaa, että näin suuri uusien tehtävien myötä tuleva valvontavelvollisuuden muutos edellyttäisi välttämättä lisäresursseja ja koulutautumista, mistä tarkemmin jäljempänä kappaleessa 1.2.3.

Mikäli Poliisihallitus säädetään hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyllä tavalla rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan valvojaksi, hallituksen esitykseen tulee lisätä huomio siitä, että Poliisihallitukselle rahanpesulain 7 luvun 1 §:n muutoksella lisättävä rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettuun toimijaan kohdistuva valvontavelvollisuus koskee rahanpesulain noudattamisen valvontaa vain siltä osin, kuin kyse on kyseisen toimijan harjoittamasta rahapelien toimeenpanosta, ei muuta mahdollista rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa.

Tilanne rinnastuu valvontavelvollisuuden jakautumiseen valtakunnan alueella. Poliisihallitus valvoo rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaisen toimijan eli Veikkaus Oy:n toimintaa rahanpesulaissa asetettujen velvoitteiden täyttämisen osalta vain siltä osin, kuin kyse on Veikkaus Oy:n toimeenpanemasta rahapelitoiminnasta. Sen sijaan Veikkaus Oy:n harjoittaman valuutanvaihtotoiminnan osalta valvova viranomaisena on aluehallintovirasto. Tämä johtuu siitä, että valuutanvaihtotoiminta on täysin erityyppistä liiketoimintaa kuin rahapelien toimeenpano ja sen tehokas valvonta edellyttää valuutanvaihtotoimintaan liittyvien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien syvällistä asiantuntemusta, jota aluehallintovirastolla (ja Finanssivalvonnalla) on. Valvontavelvollisuuden jakautumista useammalle viranomaiselle ei ole nimenomaisesti todettu rahanpesulaissa tai sen esitöissä, mutta tulkinnasta on yksimielisyys Poliisihallituksen ja aluehallintoviraston kesken. Rahanpesulain noudattamisen valvonnan perusteissa ilmoitusvelvollisen liiketoimintaan liittyvien rahanpesuriskien syvälliseen tuntemiseen muu ratkaisu olisi kestävä.

Poliisihallitus toteaa, että selkeyden vuoksi valvontavelvollisuuden ulottuminen vain rahapelien toimeenpanoon tulee kirjata selkeästi hallituksen esitykseen, jotta vastuiden raja on selkeä ja jotta myöhemmiltä tulkintaerimielisyyksiltä vältytään. Poliisihallitus ei tunne PAF:n tai muiden Ahvenanmaalla lisenssin nojalla rahapelejä toimeenpanevien toimijoiden toimintaa, eikä siten osaa ottaa kantaa siihen, mitä kaikkea rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa lisenssinhaltijat mahdollisesti harjoittavat.

1.2.3 Esityksen vaikutukset

Esityksen vaikutuksia koskevan kappaleen 3 kohta "*Rahanpesulain voimaantulon myötä valtakunnan viranomaiset, joita lainmuutos koskisi, ovat jo vastuussa edellä mainittujen Ahvenanmaalla toimivien ilmoitusvelvollisten valvonnasta*" on rahapelitoiminnan osalta virheellinen. Kuten edellä on jo esitetty, Poliisihallitus ei valvo PAF:n (tai minkään muunkaan Ahvenanmaalla rahapelejä toimeenpanevan yhteisön) toimintaa miltään osin. Mikäli Poliisihallitusta olisi esitetty Ahvenanmaalla toimivan/toimivien rahapeliyhteisöjen rahanpesulain mukaiseksi valvojaksi jo rahanpesulain uudistuksen yhteydessä (HE 228/2016 vp), Poliisihallitus olisi tuonut tässä lausunnossa esitetyt huomiot esiin jo kyseisen hallituksen esityksen lausuntokierroksen yhteydessä.

Kappaleessa 3 todetaan, että "*toimivalta valvoa ehdotetun rahanpesulainsäädännön noudattamista siirrettäisiin itsehallintolain 32 §:ssä tarkoitettulla sopimusasetuksella Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille*" ja että "*toi-*

mivallan siirto olisi tarkoitus toteuttaa viipymättä lainmuutoksen voimaantulon jälkeen". Poliisihallitus toteaa, että sopimusasetus on osapuolten irtisanottavissa eikä siten voida ajatella, että luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetyllä muutoksella ei olisi tosiasiallisia vaikutuksia valtakunnan viranomaisten, tässä tapauksessa Poliisihallituksen ja aluehallintoviraston, toimintaan. Lisäksi on mahdollista, että sopimusasetusta ei jostain syystä annetakaan tai että sen voimaantulo viivästyy, jolloin valvonta siirtyisi hyvinkin nopealla aikataululla valtakunnan Poliisihallituksen ja aluehallintoviraston hoidettavaksi. Hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole avattu tarkemmin sitä, minkä mittaista ajanjaksoa sanalla "viipymättä" tässä yhteydessä arvioidaan tarkoitettavan, joten Poliisihallitus ei voi tarkalleen arvioida sitä, millaisia vaikutuksia väliaikaisesta valvontatehtävästä johtuisi. Poliisihallitus toteaa kuitenkin, että näin merkittävä valvontatehtävä vaatisi merkittäviä lisäresursseja väliaikaisestikin hoidettuna. Kappaleen 3 väite siitä, että "esityksellä ei olisi itsenäisiä taloudellisia vaikutuksia tai muita vaikutuksia viranomaisten toimintaan suhteessa rahanpesulakia koskevaan hallituksen esitykseen" onkin Poliisihallituksen näkemyksen mukaan virheellinen.

Lausuttavana olevassa hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole arvioitu lainkaan sitä, millaisia taloudellisia vaikutuksia valvontatehtävän osoittamisella Poliisihallitukselle on, mikäli sopimusasetusta ei annetakaan, sen antaminen viivästyy tai jos sopimusasetus irtisanotaan. Taloudellisten vaikutusten arviointi tulee myös edellä mainituista syistä tehdä valvontatehtävistä säädettäessä.

Lähtökohtana taloudellisten vaikutusten arvioimiselle tulee ensin laatia selvitys siitä, kuinka monen henkilötyövuoden (htv) verran tästä uudesta valvontatehtävästä aiheutuisi Poliisihallitukselle lisää työtä. Poliisihallitus korostaa, että uusien tehtävien edellyttämien lisäresurssien määrää arvioitaessa on otettava huomioon, että valvonnan lähtökohta on edellä esitetysti aina rahanpesulain 2 luvun 2 §:n mukainen valvojakohtainen riskiarvio ja siinä tunnistettujen valvonnan piiriin kuuluvien ilmoitusvelvollisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien syvällinen ymmärtäminen. Ahvenanmaalla toimeenpantavia rahapelejä koskeva lainsäädäntö ja sen perusteella mahdollisesti annetut alemmantasoiset säädökset ovat Poliisihallitukselle vieraita. Asiassa on huomioitava myös, että Ahvenanmaalla on käytössä lisenssijärjestelmä. Poliisihallituksen tiedossa ei ole, minkä sisältöisiä ehtoja Ahvenanmaalla myönnettyt lisenssit rahapelitoiminnan harjoittamiseen sisältävät. Asiassa on erittäin huomionarvoista myös se, että Ahvenanmaalla lisenssijärjestelmän perusteella rahapelejä toimeenpanevia toimijoita on useita. Edellä esitetyt seikat huomioiden sekä riskien kartoittaminen, analysoiminen ja seuraaminen että käytännön valvontatoimien toteuttaminen vaativat vähintään saman verran resursseja, kuin Poliisihallituksessa on tällä hetkellä osoitettu Veikkaus Oy:n toimeenpaneman rahapelitoiminnan rahanpesulainmukaisuuden valvontaan. Tällä hetkellä rahanpesulakia edeltäneessä HE 228/2016 vp:ssä on arvioitu, että Veikkaus Oy:öön ja sen asiamiehiin kohdistettuun rahanpesulain noudattamisen valvontaan tarvittava henkilöresurssi on kolme htv:ta. Edellä esitetty huomioiden Poliisihallitus toteaa, että mikäli myös rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten rahanpesulain mukainen valvonta osoitetaan Poliisihallituksen tehtäväksi, siitä aiheutuu

Poliisihallitukselle työnlisäystä tämänhetkisen arvion mukaan vähintään kolmen htv:n verran.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ei myöskään ole otettu kantaa siihen, mistä varoista työnlisäyksestä aiheutuvat kustannukset katettaisiin. 3.7.2017 voimaan tullutta rahanpesulakia edeltäneessä HE 228/2016 vp:ssä todettiin, että esityksen mukaiset uudet velvoitteet aiheuttaisivat Poliisihallitukselle työnlisäystä kahden htv:n verran, mutta esityksessä ei määritely sitä, mistä varoista työnlisäyksestä aiheutuvat kustannukset katettaisiin. Nyt valmisteltavana olevaa rahanpesulain 7 luvun 1 §:n muutosta koskevassa hallituksen esityksessä tulisi määritellä yksiselitteisesti, kuinka rahanpesulain noudattamisen valvonnasta aiheutuvat kustannukset katetaan sekä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten osalta sekä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten osalta.

Poliisihallituksen käsityksen mukaan rahanpesulain noudattamisen valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattaminen poikkeaa toisistaan valtakunnan ja Ahvenanmaan alueella. Rahanpesulain noudattamisen valvonta on lähtökohtaisesti valtakunnan viranomaisille kuuluva velvollisuus. Valtakunnan lainsäädännössä on kuitenkin nimenomaisesti säädetty, että Veikkaus Oy:n tulee korvata valtiolle rahapelitoiminnan valvonnasta aiheutuvat kustannukset (ArpL 46 §). Poliisihallituksen Veikkaus Oy:öön kohdistama rahanpesulain noudattamisen valvonta on kokonaisuudessaan ArpL 42 §:ssä tarkoitettua arpajaisten toimeenpanon valvontaa väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi ja Veikkaus Oy:n tulee siten Poliisihallituksen näkemyksen mukaan korvata valtiolle rahanpesulain noudattamisen valvonnasta aiheutuvat kustannukset.

Koska Ahvenanmaalla ei Poliisihallituksen tietojen mukaan ole ArpL 46 §:ä vastaavaa säädöstä rahapelitoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, tulee rahanpesulain noudattamisen valvonnasta aiheutuvat kustannukset kattaa valtion budjetista siltä osin, kuin kyse on rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten valvonnasta. Poliisihallitus pitää tärkeänä, että tämä rahanpesulain noudattamisen valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamisen jakautuminen 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten osalta rahapeliyhtiön korvattavaksi ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten osalta valtion korvattavaksi käy selkeästi ilmi hallituksen esityksestä. Siltä osin kuin kyse on valtion kannettavaksi jäävistä kustannuksista, on osoitettava selkeästi, mistä varoista kustannus katetaan. Rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten valvonnasta aiheutuvia kustannuksia ei ole mahdollista kattaa poliisin tämänhetkisistä määrärahoista, vaan Poliisihallitukselle on osoitettava lisärahoitusta uusien työtehtävien vaatimien lisäresurssien palkkakustannusten kattamiseen, mikäli tällainen uusi tehtävä Poliisihallitukselle osoitetaan.

2 Johtopäätökset

Poliisihallitus toteaa, että Ahvenanmaan rahapelijärjestelmä, rahapelejä koskeva lainsäädäntö ja rahapelien toimeenpanon toimintakenttä poikkeavat merkittävästi valtakunnan alueella toimeenpantavasta rahapelitoimin-

nasta. Näistä eroista johtuen Poliisihallituksella ei nykyisellään ole edellytyksiä valvoa rahanpesulain noudattamista rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön sekä elinkeinonharjoittajan ja yhteisön, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin osalta. Poliisihallituksen velvollisuus valvoa Ahvenanmaalla rahapelejä lisenssin nojalla toimeenpaneuvien toimijoiden toiminnan rahanpesulain mukaisuutta olisi selkeästi uusi tehtävä ja edellyttäisi asianmukaisen määrän lisäresursseja sekä kouluttautumista.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan sopimusasetusjärjestelyn valmistelemisesta huolimatta lausuttavana olevan esityksen mukaisen merkittävän muutoksen vaikutuksista onkin laadittava huolellinen vaikutusten arviointi. Lisäksi on osoitettava selkeästi, mistä varoista rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen toimijan ja sen asiamiesten rahanpesulain mukaisesta valvonnasta Poliisihallitukselle aiheutuvat kustannukset katetaan, mikäli näiden toimijoiden valvonta osoitetaan joko väliaikaisesti tai pysyvästi Poliisihallituksen tehtäväksi sekä samalla otettava kantaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun toimijan ja sen asiamiesten valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Poliisihallitus toteaa myös, että hallituksen esitystä tulee tarkentaa sen osalta, mihin kaikkeen toimintaan valvontavelvollisuus ulottuu.

Poliisiylijohtaja

Seppo Kolehmainen

Arpajaishallintopäällikkö

Saaramia Varvio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 23.02.2018 klo 11:20. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.